Arbetsförmedlingens lokala kontor i Kramfors – förslag till utveckling och forskning

Kramfors kommun har nåtts av signaler om en förestående nedläggning av Arbetsförmedlingens kontor i Västernorrland. Vi tolkar detta som ett uttryck för en ny politisk inriktning på den nationella nivån som vi har att förhålla oss till. Dessvärre bidrar de snabba svängningar i den nationella arbetsmarknadspolitiken till en ryckighet som spolierar fungerande samarbeten och försämrar tilliten till statens legitimitet.

Arbetsförmedlingens lokala kontor är ett viktig redskap för den nationella arbetsmarknadspolitiken och för vår kommun. Därför vill vi med denna skrivelse visa på det motsatta – hur lokal samverkan kan bidra till stärkt legitimitet genom lokalt förankrade insatser. Med långsiktigt hållbara effekter.

Bakgrund

Vid en pressträff i den 5 december 2017 i Kramfors lämnade statsminister Stefan Löfven (S) och civilminister Ardalan Shekarabi (S) det glädjande beskedet att ett nytt statligt servicekontor skulle öppnas i vår kommun. De gemensamma lokalerna där Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket och Arbetsförmedlingen nu ger service till alla oss som lever, bor och verkar i Kramfors.

En nyckel för att kunna bo, arbeta och leva i en kommun är att det finns jobb och företagande. Som organisation jobbar vi strategiskt och målmedvetet för att skapa ett bra företagsklimat, ett rikt näringsliv och goda förutsättningar för våra medborgare att leva och uppleva fördelarna med att bo, växa upp, utbilda sig, arbeta och åldras i vår kommun.

Vi vill skapa ännu bättre förutsättningar.

Sammanhållen funktion av betydelse

Servicekontoret är en sammanhållen funktion av stor betydelse för våra invånare, för näringslivet i kommunen och för oss som organisation i vårt samhällsbygge. Arbetsförmedlingens fysiska närvaro och tillgänglighet är viktig för att nå och ge service på lika villkor till människor med olika förutsättningar. Oavsett var vi bor eller vilka vi är – har vi samma behov av grundläggande service med våra vardagliga myndighetsärenden.

Stora utmaningar och resurser i obalans

Kramfors kommun tillhör en av de 30 socioekonomiskt eftersatta landsbygdskommuner som har stora utmaningar utifrån kriterierna hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå, lågt valdeltagande och låg sysselsättningsgrad samt långa avstånd.

Sedan 1930-talet har befolkningen och sysselsättningen minskat kraftigt i vårt område; från 44 300 personer till dagens cirka 18 000. Minskningen på 59 procent är en av de allra högsta i landet.

Andelen högutbildade i Kramfors är 13,5 procent och 41 procent av de arbetssökande i kommunen saknar gymnasieutbildning. Arbetslösheten ligger totalt på 9,9 procent och ungdomsarbetslösheten är hög.

Ohälsotalet bland barn, kvinnor och ungdomar i Kramfors kommun oroar speciellt. Den psykiska ohälsan hos våra barn och ungdomar ökar markant. Vi har en situation där kvinnor mår generellt sett sämre än män. Ohälsotalet ligger på 54,3 procent (31,4 procent i riket).

Antalet levnadsår är lägre i vår kommun än i riket och länet i övrigt. Vi har en hög andel äldre – 28 procent av invånarna är över 65 år.

Under åren 2016 till 2017 tog Kramfors kommun emot över 1500 asylsökande. För dem som stannar kan det naturligtvis vara svårt att etablera sig på en ort där samhällsservicen är begränsad.

Vår kommun står inför stora ekonomiska utmaningar. Balanskravsresultatet för år 2018 beräknas bli 52 miljoner kronor minus – ett resultat som ska återställas inom tre år.

Goda möjligheter

Kramfors kommun har ett centralt geografiskt läge i Norrland med goda kommunikationer via buss, tåg, flyg och båt. Resecentrum i Kramfors stad, med järnvägskoppling till Höga Kusten Airport, är navet för buss- och tågtrafiken. Inom en radie av 10 mil når vi 250 000 människor, något som inte låter sig göras i någon annan del av Norrland.

Vi har ett relativt starkt näringsliv, kreativa invånare och en växande besöksnäring. Kramfors kommun är den största offentliga arbetsgivaren. Folksam, Mondi Dynäs och SCA är de största privata arbetsgivarna. Näringslivet i Kramfors präglas dock av många små företag. Nio av tio är så kallade mikroföretag och har färre än 10 anställda och hela 95,7 procent har färre än 50 anställda.

Vi vet att fyra av fem jobb skapas i företag som har mindre än 50 anställda och vi ser möjlighet för våra små företag att utvecklas och växa med rätt stöd från både Arbetsförmedlingen och Kramfors kommun.

Kompetensutveckling och kvalificerad arbetskraft är en grundläggande resurs för oss som största offentliga arbetsgivare och för näringslivets tillväxt i vår kommun.

Arbetsförmedlingens fysiska närvaro i Kramfors innebär:

- Ett nära och personligt stöd som motiverar arbetssökande att söka utbildning eller jobb och därmed skapa sin egen försörjning. Det personliga stödet på plats är extra viktigt för målgruppen med låg socioekonomisk status där många saknar digital kompetens.
- Goda möjligheter till samarbete och bättre kvalitet i det interna arbetet samt i service till kund. De gemensamma lokalerna skapar närhet och korta kontaktvägar mellan Arbetsförmedlingen och övriga myndigheter på kontoret, något som ger synergier för både myndigheter och kund.
- Goda möjligheter till samverkan mellan Kramfors kommun, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för att ge stöd till målgrupper som riskerar att hamna utanför arbetsmarknaden, exempelvis målgrupper med låga hälsotal.
- God samverkan mellan Kramfors kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Västernorrland i Samkrafts arbete med människor som står allra längst från arbetsmarknaden.
- Goda möjligheter för Kramfors kommuns arbetsmarknadsenhet att samverka med Arbetsförmedlingen kring placeringar i vår verksamhet.
- Närhet till både Arbetsförmedlingen och servicekontoret som helhet gör det möjligt för våra nyanlända att få personlig kontakt och service på orten. Nyanlända upplever ofta att ett personligt möte är en grundläggande förutsättning för att exempelvis överbrygga språksvårigheter och undvika reskostnader i en situation med mycket begränsade ekonomiska resurser.
- Lokaler där det finns plats att expandera. Just nu finns ytterligare 6–8 kontorsplatser lediga.

Sammanfattning

Kramfors kommun står inför verksamhetsmässiga och ekonomiska utmaningar. Vi tillhör en av de 30 socioekonomiskt eftersatta landsbygdskommuner med hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå, lågt valdeltagande och låg sysselsättningsgrad samt långa avstånd. Ohälsotalet, speciellt bland kvinnor är lågt och den psykiska ohälsan bland våra barn och ungdomar ökar. Antalet levnadsår är lägre i vår kommun än i riket och länet i övrigt.

Arbetsförmedlingen är av stor betydelse för våra invånare, för näringslivet i kommunen och för oss som organisation i vårt samhällsbygge. Vår ekonomi är i obalans, med stora budgetunderskott som påverkar den service vi kan ge till invånare och näringsliv under de kommande åren.

Förslag

Skrivelsen påvisar tydliga strukturella problem för Kramfors kommun som är mer omfattande än för riket. Arbetsförmedlingen och servicekontoret har skapat möjligheter för samverkan mellan olika aktörer samtidigt som servicen till våra målgrupper och den statliga närvaron stärkts. Vi föreslår därför att Arbetsförmedlingens verksamhet i Kramfors utvecklas.

Därutöver föreslår vi att Kramfors kommuns förslag uppmuntras till att studeras av följeforskare under en period av minst fem år med syfte att skapa goda förutsättningar för framtida utvärdering av Arbetsförmedlingen och servicekontorens framtida roll.

Kramfors den 26 februari 2019

Jan Sahlén
Kommunalråd

Peter Carlstedt
Kommundirektör

Sändlista

Arbetsmarknadsdepartementet
Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson, arbetsmarknadsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Finansdepartementet
Civilminister Ardalan Shekarabi, fi.registrator@regeringskansliet.se

Arbetsförmedlingen
Generaldirektör, Mikael Sjöberg, mikael.sjoberg@arbetsformedlingen.se

Regiondirektör Nord, Eva-Lisa Höglund, eva-lisa.hoglund@arbetsformedlingen.se

Marknadsområdeschef Södra Norrland, Christina Storm-Wiklander, christina.storm-wiklander@arbetsformedlingen.se

Enhetschef Kramfors-Sollefteå-Örnsköldsvik, Anders Hahlin, anders.hahlin@arbetsformedlingen.se

SKL
Ordförande Lena Micko, lena.micko@skl.se, lena.micko@linkoping.se